

Bilag H CSR

Rammeaftale [...] [Delaftale nr. – navn]

Statens & Kommunernes
Indkøbs Service A/S
Zeppelinerhallen
Islands Brygge 55
DK-2300 København S
Tlf. +45 33 42 70 00
Fax +45 33 91 41 44
ski@ski.dk
www.ski.dk

Indhold

1.	Indledning.....	3
2.	Internationalt anerkendte principper.....	3
2.1	FN's Global Compact.....	3
2.2	OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder.....	4
2.3	OECD Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains of Minerals from Conflict Affected and High-Risk Areas.....	4
3.	Materielle krav til Leverandøren.....	4
3.1	Menneskerettigheder.....	4
3.2	Arbejdstagerrettigheder.....	5
3.3	Miljø.....	6
3.4	Anti-korruption.....	6
4.	Krav om nødvendig omhu (due diligence).....	7
4.1	Indledning.....	7
4.2	Generelt.....	7
4.3	Mineraler og metaller fra konfliktramte og høj risiko områder.....	8
5.	Dokumentation.....	9
5.1	Erklæring fra Leverandørens ledelse.....	9
5.2	Beskrivelse af praktiske tiltag.....	9
5.3	Beskrivelse af resultatmålinger.....	9
6.	Leverandørens ansvar.....	10
7.	Procedure ved konkret begrundet mistanke.....	10
8.	Påkrav.....	11
9.	Sociale klausuler.....	12

Virksomhedens ansvar: Generelle krav (MK)

1. Indledning

Ved opfyldelsen af Rammeaftalens forpligter Leverandøren sig til at vise samfundsansvar. Leverandøren viser samfundsansvar og skaber værdi for både virksomhed og samfund ved i dialog med sine interessenter at håndtere sociale, miljømæssige og etiske udfordringer i overensstemmelse med internationalt anerkendte principper.¹

2. Internationalt anerkendte principper

Leverandøren anses ved opfyldelsen af Rammeaftalen at vise samfundsansvar ved at overholde de nedenfor i afsnit 3-5 nævnte krav. Kravene baserer sig på følgende internationalt anerkendte principper, og de til grund herfor liggende konventioner:

2.1 FN's Global Compact

FN's Global Compact består af 10 principper, der lyder som følger:

1. Virksomheden bør støtte og respektere beskyttelsen af internationalt erklærede menneskerettigheder
2. Virksomheden bør sikre, at den ikke medvirker til krænkelse af menneskerettighederne
3. Virksomheden bør opretholde foreningsfriheden og effektivt anerkende retten til kollektiv forhandling
4. Virksomheden bør støtte udryddelsen af alle former for tvangsarbejde
5. Virksomheden bør støtte effektiv afskaffelse af børnearbejde
6. Virksomheden bør afskaffe diskrimination i relation til arbejds- og ansættelsesforhold
7. Virksomheden bør støtte en forsigtighedstilgang til miljømæssige udfordringer
8. Virksomheden bør tage initiativ til at fremme større miljømæssig ansvarlighed
9. Virksomheden bør opfordre til udvikling og spredning af miljøvenlige teknologier
10. Virksomheden bør modarbejde alle former for korruption, herunder afpresning og bestikkelse

¹ Jf. Rådet for Samfundsansvar i Rådets anbefalinger fra oktober 2011, side 9.

2.2 OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder²

OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder er en internationalt anerkendt referenceramme for virksomheders globale ansvarlighed, der indarbejder en lang række internationale standarder og principper, herunder FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv (UN Guiding Principles). Retningslinjerne fastlægger, hvad der forventes af virksomheder globalt og nationalt, uanset hvor de opererer, hvad angår at sikre respekt for arbejdstager- og menneskerettigheder, internationale miljøstandarder og retningslinjer for anti-korruption mv.³

2.3 OECD Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains of Minerals from Conflict Affected and High-Risk Areas

I resolution 1952 [S/RES/1952(2010)] fra 29. november 2010 har FN's Sikkerhedsråd i punkt 8 anbefalet medlemslandene at tage initiativ til, at OECD's retningslinjer "Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains of Minerals from Conflict-Affected and High-Risk Areas" anvendes.

Retningslinjerne etablerer et "Five-Step Framework for Risk-based Due Diligence in the Mineral Supply Chain", jf. annex I til guiden.

3. Materielle krav til Leverandøren

De materielle krav til Leverandøren baserer sig på de i afsnit 2 nævnte internationalt anerkendte principper.

3.1 Menneskerettigheder

Leverandøren indestår for, at Leverandøren ved opfyldelsen af Rammeaftalen til enhver tid overholder gældende lovgivning om etnisk ligebehandling og forbud mod forskelsbehandling på grund af race, hudfarve, religion eller tro, politisk anskuelse, seksuel orientering, alder, handicap eller national, social eller etnisk oprindelse.

² OECD Guidelines for Multinational Enterprises, Recommendations for responsible business conduct in a global context.

³ Forslag til Lov om mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd, almindelige bemærkninger, punkt 1.1.

Leverandøren forpligter sig således til ved opfyldelsen af Rammeaftalen at sikre overholdelsen af grundlæggende menneskerettigheder, som fastlagt i princip 1 og 2 i FN's Global Compact.

3.2 Arbejdstagerrettigheder

Leverandøren forpligter sig til ved opfyldelsen af Rammeaftalen at sikre overholdelsen af de grundlæggende arbejdstagerrettigheder, hvilket blandt andet indebærer:

- At det leverede og dele heraf er produceret under forhold, hvor det generelle princip om eliminering af diskrimination er respekteret, således som dette princip bl.a. har fundet udtryk i ILO konvention nr. 111 (1958) om diskrimination
- At det leverede og dele heraf er produceret under forhold, hvor det generelle princip om retten til ligeløn er respekteret, således som dette princip bl.a. har fundet udtryk i ILO konvention nr. 100 (1951)
- At de leverede produkter og dele heraf ikke er produceret i strid med det generelle forbud imod tvangsarbejde, således som dette blandt andet har fundet udtryk i ILO-konvention nr. 29 og 105.
- At de leverede produkter og dele heraf ikke er produceret i strid med det generelle forbud imod anvendelse af børnearbejde, således som dette blandt andet har fundet udtryk i ILO-konvention nr. 138 og 182.
- At de leverede produkter og dele heraf er produceret under forhold, hvor de generelle principper om retten til organisationsfrihed og retten til kollektive forhandlinger er sikret, således som dette princip blandt andet har fundet udtryk i ILO-konvention nr. 87, 98 og 135.
- At de leverede produkter og dele heraf er produceret under forhold, hvor det generelle princip om retten til rimelig aflønning er overholdt, således som dette princip blandt andet har fundet udtryk i ILO-konvention nr. 26 og 131 og FN's Menneskerettighedserklærings artikel 23, stk. 3.
- At de leverede produkter og dele heraf er produceret under forhold, hvor det generelle princip om retten til rimelige arbejdstider er overholdt, således som dette princip blandt andet har fundet udtryk i ILO-konvention nr. 1 og 30 samt FN's Menneskerettighedserklærings artikel 24.
- At de leverede produkter og dele heraf er produceret under forhold, hvor det generelle princip om retten til et sikkert og sundt arbejdsmiljø er overholdt, således som dette princip blandt andet har fundet udtryk i ILO-konvention nr. 155.

Leverandøren forpligter sig således til ved opfyldelsen af Rammeaftalen at sikre overholdelsen af de grundlæggende arbejdstagerrettigheder, herunder forbuddet mod børnearbejde og tvangsarbejde, som fastlagt i princip 3, 4, 5 og 6 i FN's Global Compact.

3.3 Miljø

Leverandøren forpligter sig ved opfyldelsen af Rammeaftalen til at medvirke til at værne natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet. Der sigtes hermed særligt til, at Leverandøren ved produktion og levering af de af kontrakten omfattede ydelser på god vis søger

- At forebygge og bekæmpe forurening af luft, vand, jord og undergrund samt vibrations- og støjulemper.
- At anvende hygiejnisk begrundede processer af betydning for miljøet og for mennesker.
- At begrænse anvendelse og spild af råstoffer og andre ressourcer, at fremme anvendelsen af renere teknologi.
- At fremme genanvendelse og begrænse problemer i forbindelse med affaldsbortskaffelse. Der lægges herved vægt på, hvad der er opnåeligt ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, herunder mindre forurenende råvarer, processer og anlæg og de bedst muligt forureningsbekæmpende foranstaltninger.

Leverandøren forpligter sig således til ved opfyldelsen af Rammeaftalen at medvirke til at værne natur og miljø, som fastlagt i princip 7, 8 og 9 i FN's Global Compact.

Dette udmønter sig i nærværende Rammeaftale ved, at Leverandøren skal overholde de specifikt fastlagte krav til produktets egenskaber samt de fastlagte minimumskrav til miljø og energi.

3.4 Anti-korruption

Leverandøren forpligter sig ved opfyldelsen af Rammeaftalen til at afholde sig fra at bestikke eller på anden måde uretmæssigt påvirke offentlige embedsmænd, domstole og/eller private parter.

Leverandøren forpligter sig således ved opfyldelsen af Rammeaftalen til at afholde sig fra alle former for korruption som fastlagt i princip 10 i FN's Global Compact.

Ved korruption forstås aktiv bestikkelse som defineret i henholdsvis artikel 3 i Rådets Retsakt af 26. maj 1997⁴ og artikel 3, stk. 1, i Rådets fælles aktion 98/742/RIA⁵.

Såfremt Leverandøren i kontraktperioden opnår endelig dom for korruption, anses dette som væsentlig misligholdelse af Rammekontrakten. SKI kan vælge ikke at ophæve kontrakten, såfremt SKI vurderer, at ophævelsen ikke er proportional med Leverandørens handlinger. SKI kan i vurderingen blandt andet lægge vægt på, hvilke tiltag Leverandøren har igangsat med henblik på at forhindre gentagelse, samt i hvilket omfang Leverandørens procedurer på tidspunktet for fejlen har været tilstrækkelige.

4. Krav om nødvendig omhu (due diligence)

4.1 Indledning

Kravene om nødvendig omhu baserer sig navnlig på OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder.⁶

4.2 Generelt

Leverandøren forpligter sig ved opfyldelse af Rammeaftalen til at udvise nødvendig omhu i relation til kravene i afsnit 3. Leverandøren skal således undersøge risikoen for overtrædelse af kravene i afsnit 3 i forbindelse med Leverandørens forretningsaktiviteter, både hos Leverandøren selv og hos andre virksomheder, som den har indflydelse på, f.eks. væsentlige underleverandører, og træffe foranstaltninger til at forebygge risikoen for sådanne overtrædelser ved opfyldelse af Rammekontrakten.

Leverandøren kan udvise nødvendig omhu på forskellig vis. I praksis varierer Leverandørens mulighed for at øve indflydelse på en underleverandør alt efter fx om Leverandøren er en stor eller lille kunde hos den pågældende underleverandør. 1

Mindre leverandører har færre ressourcer til rådighed til det praktiske arbejde med leverandørstyring end større virksomheder. Leverandører anses under alle omstændigheder for at udvise nødvendig

⁴ EFT C 195 af 25.6.1997, s. 1

⁵ EFT L 358 af 31.12.1998, s. 2

⁶ OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder er ikke begrænset til kun at omfatte multinationale virksomheder. Således opfordrer OECD's retningslinjer alle virksomheder uanset størrelse til at efterleve retningslinjerne, jf. Forslag til Lov om mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd, almindelige bemærkninger, punkt 1.1 og OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder, side 18.

omhu, såfremt Leverandøren sikrer følgende fire grundlæggende tiltag⁷ i relation til de af Rammeaftalen omfattede produkter eller dele heraf:

1. **Politik**, der beskriver Leverandørens holdning til ansvarlig leverandørstyring.
2. **Risikovurdering**, der omfatter løbende vurdering af aktuelle og potentielle krænkelse relateret til Leverandørens aktiviteter og relationer i relation til det under Rammeaftalen leverede
3. **Implementering** af politik for ansvarlig leverandørstyring, der bl.a. med udgangspunkt i risikovurderingen omfatter monitorering af udvalgte underleverandørers aktiviteter og løbende forbedringer. Leverandøren bør skride til øjeblikkelig handling, hvis der konstateres grove krænkelse af grundlæggende rettigheder og internationale miljøstandarder.
4. **Rapportering** om indsatsen og dens resultater.

Leverandøren kan udvise nødvendig omhu på anden vis, som er tilpasset Leverandørens indsats set ud fra en pragmatisk tilgang og under hensyntagen til de konkrete forhold og Leverandørens ressourcer.⁸

4.3 Mineraler og metaller fra konfliktramte og høj risiko områder

Såfremt der ved opfyldelsen af Rammeaftalen leveres produkter eller dele heraf, hvori der indgår metaller eller mineraler ("Minerals"), som er omfattet af OECD-retningslinjerne i punkt 2.3 gælder følgende:

Leverandøren forpligter sig ved opfyldelsen af Rammeaftalen til i sine forretningsmæssige systemer at integrere OECD's "Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains of Minerals from Conflict-Affected and High-Risk Areas" i form af den i guiden nævnte "Five-Step Framework for Risk-Based Due Diligence in the Mineral Supply Chain", jf. annex I til guiden.

Disse forpligtelse medfører, at Leverandøren for de af Rammeaftalen omfattede produkter eller dele heraf i overensstemmelse med OECD-retningslinjerne skal:

1. etablere stærke forretningsmæssige systemer, som understøtter retningslinjerne,
2. identificere og håndtere risici i leverandørkæden,
3. udarbejde og implementere en strategi som svar på identificerede risici,

⁷ Retningslinjer for ansvarlig leverandørstyring, Rådet for samfundsansvar, juni 2010, side 7 f.

⁸ Retningslinjer for ansvarlig leverandørstyring, Rådet for samfundsansvar, juni 2010, side 10.

4. understøtte uafhængige tredjeparts audits i leverandørkæden, og
5. foretage offentlig rapportering om Leverandørens due diligence.

5. Dokumentation

Ud over dokumentation for opfyldelse af de i Rammekontraktens fastlagte specifikke krav til produktets egenskaber vil SKI som hovedregel ikke anmode om nærmere dokumentation for, at Leverandøren ved opfyldelsen af Rammeaftalen lever op til kravene i dette bilag.

Leverandøren skal dog til hver en tid, senest en måned efter SKI's skriftlige anmodning herom, kunne opfylde følgende dokumentationskrav:

5.1 Erklæring fra Leverandørens ledelse

Heri erklæres det, at Leverandøren ved opfyldelse af Rammeaftalen løbende sikrer overholdelsen af ovennævnte krav til menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø, antikorruption og nødvendig omhu.

5.2 Beskrivelse af praktiske tiltag

Heri beskrives de tiltag, som Leverandøren har gennemført med henblik på at sikre overholdelsen af de nævnte krav. Denne beskrivelse kan omfatte en beskrivelse af påtagne forpligtelser, implementerede systemer og andre iværksatte tiltag.

5.3 Beskrivelse af resultatmålinger

Heri beskrives, hvorledes resultatet af iværksatte tiltag måles. Dette kan ske ved brug af standarder så som Global Reporting Initiative's Sustainability Reporting Guidelines, G3 eller G3.1.

Dokumentationskravene anses som opfyldt ved, at Leverandøren har udarbejdet en såkaldt "Communication on Progress" (fremskridtsrapport) i forbindelse med Leverandørens tilslutning til FN's Global Compact. SKI accepterer naturligvis også andre bevistyper, der opfylder de i nærværende afsnit 5 fastlagte dokumentationskrav.

6. Leverandørens ansvar

Som anført ovenfor er Leverandøren efter Rammeaftalen alene forpligtet til at sikre overholdelsen af de i afsnit 3, 4 og 5 nævnte krav "ved opfyldelsen af Rammekontrakten". Leverandørens ansvar angår således alene det under Rammeaftalen leverede.

Ved vurderingen af om en Leverandør kan holdes ansvarlig for en opfyldelse af Rammekontrakten, som strider mod de nævnte krav, lægges der bl.a. vægt på, om Leverandøren har udvist nødvendig omhu i forhold til, hvad der med rimelighed kan forventes af Leverandøren ud fra den kontekst, Leverandøren opererer i. Nødvendig omhu afhænger af den pågældende Leverandørs størrelse, forretningsmæssige sammenhæng og kompleksitet, overtrædelsens alvor, om årsagen til overtrædelsen er uden for evt. kontrol og indflydelse, om der består en afhængighed af de pågældende varer eller tjenesteydelser og endelig perspektivet i forhold til den pågældende overtrædelse ved afbrydelse af et samarbejde eller indkøb, dvs. om en afbrydelse af samarbejdet forværrer eller forbedrer situationen.⁹

7. Procedure ved konkret begrundet mistanke

Såfremt der opstår konkret begrundet mistanke om, at leverandørens opfyldelse af Rammeaftalen strider mod de i afsnit 3, 4 og 5 nævnte krav, skal Leverandøren straks efter SKI anmodning herom fremsende en skriftlig redegørelse for samt dokumentere, under hvilke produktionsprocesser og/eller -metoder de varer og/eller tjenesteydelser, der indgår til opfyldelsen af Rammekontrakten, er tilvirket, samt fremsende fornøden dokumentation for, hvilke materialer der indgår i produkterne. Endvidere skal Leverandøren redegøre for, hvorvidt årsagen til overtrædelsen er uden for evt. kontrol og indflydelse, om der består en afhængighed af de pågældende varer eller tjenesteydelser og endelig perspektivet i forhold til den pågældende overtrædelse ved afbrydelse af et samarbejde eller indkøb, dvs. om en afbrydelse af samarbejdet forværrer eller forbedrer situationen.

Yderligere skal Leverandøren redegøre for, at hvordan forholdet håndteres, samt hvilke foranstaltninger der sættes i værk for at mindske risikoen for tilsvarende overtrædelser.

Konkret begrundet mistanke kan bl.a. anses at foreligge, såfremt Leverandøren indbringes for mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd, jf. Lov om mæglings- og

⁹ Forslag til Lov om mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd, almindelige bemærkninger, punkt 2.1.2.5.

klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd, eller i øvrigt gøres til genstand for retsforfølgning for overtrædelser af de i afsnit 3, 4 og 5 nævnte krav ved leverandørens opfyldelse af Rammeaftalen.

Leverandøren skal derfor af egen drift straks kontakte SKI, hvis Leverandøren indbringes for mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd, jf. Lov om mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd, eller i øvrigt gøres til genstand for retsforfølgning for overtrædelser af de i afsnit 3, 4 og 5 nævnte krav ved Leverandørens opfyldelse af Rammeaftalen og i den forbindelse af egen drift fremsende redegørelse og dokumentation som ovenfor anført.

SKI vil på baggrund af ovennævnte skriftlige redegørelse og dokumentation mv. foretage en konkret vurdering af den enkelte sag, hvorunder alle relevante forhold vil blive taget i betragtning.

8. Påkrav

Hvis Leverandøren ikke efter modtagelse af et påkrav fra SKI om afhjælpning af misligholdelse, igangsætter reelle initiativer, der har fokus på at bringe det misligholdende forhold til ophør, vil det blive betragtet som en væsentlig misligholdelse af Rammeaftalen og SKI vil være berettiget til straks at ophæve Rammeaftalen med Leverandøren. SKI's kunder vil ligeledes uden varsel og med virkning for fremtiden med et skriftligt varsel på 14 Dage kunne opsige de i henhold til Rammeaftalen indgåede Leveringsaftaler med den pågældende Leverandør.

Ved enhver misligholdelse af rammeaftalens vilkår om samfundsansvar skal Leverandøren igangsætte initiativer der har fokus på at forbedre de pågældende forhold. Er der tale om et misligholdende forhold, som samlet skønnes at være vedvarende, tilbagevendende eller ikke at kunne udbedres fuldstændigt indenfor 2 måneder, skal Leverandøren uden ophold rette henvendelse til SKI og skriftligt formulere hvordan Leverandøren vil forbedre forholdene.

Hvis Leverandøren ikke inden for 2 måneder derefter, eller efter modtagelse af et påkrav fra SKI om afhjælpning af misligholdelse, igangsætter reelle initiativer, der har fokus på at bringe det misligholdende forhold til ophør, vil det blive betragtet som en væsentlig misligholdelse af Rammeaftalen og SKI vil være berettiget til straks at ophæve Rammeaftalen med Leverandøren. SKI's kunder vil ligeledes uden

varsel og med virkning for fremtiden med et skriftligt varsel på 14 Dage kunne opsige de i henhold til Rammeaftalen indgåede Leveringsaftaler med den pågældende Leverandør.

9. Sociale klausuler

Arbejdsforhold omfattet af ILO 94

Såfremt arbejdsforhold, omfattet af Rammeaftalen, ikke er omfattet af kollektiv overenskomst på den egn, hvor arbejdet udføres, må løn- og arbejdsvilkår ikke være mindre gunstige end de vilkår, der inden for det fag eller den industri, i hvilken Leverandøren har sin virksomhed.

Ansvar for, at denne bestemmelse overholdes påhviler Leverandøren.

Tilsvarende gælder også arbejde, der udføres af underleverandører eller af personer, der har fået overdraget Rammeaftalen til udførelse. I et sådan tilfælde påhviler det Leverandøren, der er angivet som hovedrådgiver at påse, at bestemmelsen finder anvendelse.

Såfremt Leverandøren ikke overholder bestemmelsen, er SKI berettiget til at bestemme, at Leverandøren afskæres fra at opnå fremtidige Leveringsaftaler via Rammeaftalen, indtil det er dokumenteret, at det pågældende forhold er i orden.

Leverandøren er forpligtet til at sikre overholdelse af grundlæggende rettigheder. Herunder må Leverandøren ikke forskelsbehandle som følge af køn, race, religion, seksuel orientering, politisk anskuelse, handicap, alder og etnisk tilhørsforhold.

Arbejds miljøpolitik

Leverandøren skal have en formuleret arbejds miljøpolitik for ansættelserne inden for de af Rammeaftalen omfattede ydelser. Arbejds miljøpolitikken skal fremme arbejds miljøet i virksomheden. Den skal som minimum gælde i hele rammekontraktens løbetid. Leverandøren skal på SKI's eller kundernes anmodning orientere om arbejds miljøpolitikken og dens udmøntning.

Personalepolitik

Leverandøren skal have en skriftligt formuleret personalepolitik for ansættelserne inden for de af Rammeaftalen omfattede ydelser. Personalepolitikken skal fremme udvikling og fastholdelse af medarbejdere i virksomheden. Den skal som minimum gælde i hele rammekontraktens løbetid. Leverandøren skal på SKI's eller kundernes anmodning orientere om personalepolitikken og dens udmøntning.

SKI's kunder kan i forbindelse med gennemførelse af et miniudbud under denne Rammeaftale anføre en social klausul om, at kunden forventer, at det er muligt at lade modtagere af kontanthjælp og ansatte på særlige vilkår medvirke til løsningen af den af miniudbuddet omfattede opgave. Kunden kan ligeledes anføre, at denne er indstillet på, at den konkrete udfærdigelse af den sociale klausul sker i samarbejde med den leverandør, der bliver antaget, således at antallet af personer og i hvilket omfang disse personer skal medvirke ved løsningen af opgaven, sker i et samarbejde.